

LAUSUNTO

1(3)

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi
pia.kivimies@vm.fi

Asia: Hallituksen esitys Eduskunnalle virvoitusjuomaveron korottamisesta. Lausuntopyynnön diaarinumero: VM100:00/2019.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaveron korottamisesta.

Taustaksi

Alun perin lähinnä virvoitusjuomien kulutusta hillitsemään tarkoitettu virvoitusjuomavero on vuosien aikana laajentunut huolestuttavalla tavalla tuoteryhmiin, joita ei tulisi katsoa kuuluvaksi virvoitusjuomiksi. Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto pitää tällaista veropohjan laajentamista monelta osin ongelmallisena ja näyttää siltä, että virvoitusjuomaveron maksuperusteen tulkinnassa on unohdettu virvoitusjuomaveron alkuperäinen tarkoitus ohjata juomien kulutusta kansanterveydellisistä näkökulmista.

Suunnitteilla oleva virvoitusjuomaveron korotus tuo lisätaakkaa kotimaisille yrityksille ja veronkorotus ei välttämättä edistä kuluttajien siirtymistä terveellisimpiin kulutustottumuksiin, sillä vero nostaa myös sellaisten juomien ja juomaksi katsottujen tuotteiden vähittäishintaa, joilla saattaa olla kansanterveydellistä merkitystä. Virvoitusjuomaveron korotus nostaa esimerkiksi eräiden vihannes-, juures-, marja- ja hedelmämeijujen vähittäishintoja ja saattaa ohjata kulutusta keinomakeutusaineita sisältävien virvoitusjuomien käyttöön.

Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto esittää, että virvoitusjuomaveron korotus perutaan ja hallitus selvittäisi virvoitusjuomaveronkorotuksen kansanterveydelliset vaikutukset perusteellisemmin. Valmisteveron korotuksella saattaa pahimmillaan olla negatiivinen ohjauvaikutus ja korotuksen alkuperäinen tavoite positiivisesta ohjauksesta epäonnistuu.

Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto pyytää huomioimaan virvoitusjuomaveron -asiassa seuraavat seikat:

Terveysvaikutteisten kasvis- ja muiden mehujen luokittelu virvoitusjuomiksi

Ravitsemussuosituksissa tuodaan esiin kasviksien (vihannekset, juurekset, marjat, hedelmät) merkitystä osana terveellistä ja monipuolista ruokavaliota. Kasviksien käyttöä voi lisätä myös nestemäisessä muodossa. Kohtuullisesti käytettynä ne sopivat osaksi terveellistä ruokavaliota. Tätä taustaa vasten tuntuu oudolta, että esimerkiksi terveelliseksi mielletty marjamehut ovat luokiteltu virvoitusjuomiksi ja kaavailtu veronkorotus koskee siten myös niitä. Viime vuosina markkinoille on tullut runsaasti vaihtoehtoja (mm. mahlajuomat, kookosvesi ja kombuchajuomat) sokeripitoisille tai keinomakeutusaineita sisältäville limonadeille. Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto pitää kohtuuttomana, että näiden mahdollisesti terveyttä edistävien kasvimehujen ja muiden vastaavien juomien valmisteverotusta korotetaan.

LAUSUNTO

2(3)

Luomuraaka-aineet virvoitusjuomissa

Suomalaiset ostavat yhä enemmän luomuelintarvikkeita. Pro Luomu arvioi, että luomutuotteita myytiin esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa yhteensä 336 miljoonalla eurolla vuonna 2018. Muutaman edellisen vuoden aikana luomumarkkinat ovat kasvaneet 13-14 prosentin vuosivauhdilla.

Pro Luomun mukaan eniten luomun myynti lisääntyi mehujen ja mehukeittojen, lastenruokien, panimojuomien ja juustojen tuoteryhmissä. Myynti lisääntyi paljon myös pakasteiden ja terveystuotteiden tuoteryhmissä.

On ristiriitaista, että hallitusohjelmassa pyritään lisäämään luomutuotanto ja samalla tehdään veroratkaisuja, joilla on negatiivinen vaikutus luomutuotteisiin.

Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto ehdottaa, että hallitus selvittää mahdollisuuden jättää luomuksi luokitellut elintarvikkeet kokonaan veronkorotuksen ulkopuolelle tai kokonaisuudessaan vapauttaa luomutuotteet virvoitusjuomaverosta.

Yksinkertainen tapa, miten luomuhyväksynnän saaneet elintarvikkeet kyettäisiin vapauttamaan virvoitusjuomaverosta, olisi lisätä veron soveltamisalaan erillinen kohta, jossa todetaan, että elintarvikkeet, jotka ovat hyväksytyt luomutuotteiksi, eivät kuulu tämän valmisteverolain soveltamisalan piiriin.

Virvoitusjuomien terveysväitteet

Ravitsemus- ja terveysväiteasetus (EY) N:o 1924/2006 antaa elintarvikealan toimijalle mahdollisuuden kertoa elintarvikkeen terveysvaikutuksista. Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA arvioi terveysväitteiden taustalla olevat tieteelliset perustelut ja terveysväitteet hyväksytään Euroopan komission asetuksella, joka on voimassa sellaisenaan kaikissa EU-maissa, myös Suomessa.

Terveysväitteiden käyttöä on säädelty erikseen esimerkiksi juomissa. Juomiin, jotka sisältävät yli 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia, ei saa liittää muita terveys- tai ravitsemusväitteitä kuin sellaisia, joissa viitataan alkoholin tai energian määrän vähentämiseen.

Terveysvaikutteiset juomat tulee huomioida myös virvoitusjuomaveron näkökulmasta. Kansanterveydellisestä näkökulmasta katsottuna terveysväitehyväksynnän saaneiden tuotteiden verottamista tulisi huojentaa.

Keinomakeutusaineet virvoitusjuomissa

Kasviksista (vihanneksista, juureksista, marjoista ja hedelmistä) valmistetuissa täysmehuissa on aina luontaista sokeria. Ehdotettu veron korotus tulee väistämättä vähentämään näiden terveellisten raaka-aineiden käyttöä mehutuotteissa ja suuntaamaan tuotekehitystä keinomakeuttajien ja lisäaineiden käyttöön.

LAUSUNTO

3(3)

Vaikka keinomakeutusaineet (mm. asesulfaami K ja aspartaami) ovat usein kalorittomia ja auttavat pienentämään sokerikuormaa, niin niiden turvallisuudesta ja hyödyllisyydestä on osin ristiriitaisia näkemyksiä.

Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto pitää huonona ratkaisuja ohjata valmistusta ja kulutusta keinomakeutusaineiden käyttöön, varsinkin niin, että veroratkaisu mahdollisesti samalla vähentää kasviksista tehtyjen mehujen käyttöä.

Virvoitusjuomien luokittelu

Virvoitusjuomavero on peräisin 1940-luvulta. Tämän jälkeen juomateollisuus ja juomien tuotekehitys on muuttunut merkittävästi. Valmisteen luokittelu virvoitusjuomaksi ja virvoitusjuomaveron soveltaminen nykyaikaisiin juomavalmisteisiin tai juomajauheisiin on osoittautunut ongelmalliseksi ja jopa kilpailua vääristäväksi.

Terveystuotealan valmistajien kokemuksen mukaan virvoitusjuomien luokittelussa on edelleen monenlaisia ratkaisemattomia ongelmia. Esimerkiksi luomukasvismehujen, smoothiejauheiden, urheilijoiden heraproteiini jauheiden luokittelu virvoitusjuomaksi kuulostaa tullitariffiluokan avulla rakennetulta ”veronkeräysautomaatilta”.

Lopuksi

Virvoitusjuomaveron korottaminen 25 miljoonalla eurolla on monelta osin kohtuutonta kotimaisia juomavalmistajia kohtaan. Terveystuotealan näkökulmasta veronkorotuksella on aikaisemmin kuvattuja negatiivisia ohjausvaikutuksia, joilla ei välttämättä saavuteta terveellisiä elämäntapoja tukevia ratkaisuja. Lisäksi juomamarkkinoiden kilpailutilanteen takia veron siirtyminen vähittäishintoihin on epävarmaa. Tämä saattaa vaikuttaa kielteisesti juomavalmistajien mahdollisuuden tukea työllisyyttä, joka on hallituksen yksi päätavoitteista. Valmistajiin kohdistuva lisäkustannus saattaa pahimmassa tapauksessa heikentää yritysten kannattavuutta ja mahdollisuutta tehdä investointeja ja työllistää.

Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto esittää, että virvoitusjuomaveron korotus perutaan.

Helsingissä 20.9.2019

Mika Rönkkö
toiminnanjohtaja
Suomen Terveystuotekauppioiden Liitto